

Barlaeus Gymnasium

Naarmate Open Source Software steeds volwassenere wordt, neemt ook de interesse hiervoor in het onderwijs toe. Het Barlaeus Gymnasium in Amsterdam is één van de pioniers op dit gebied.

Rond 2002 kreeg de ict-werkgroep van het Barlaeus de opdracht van de toenmalige rector om op een rijtje te zetten welke ict-verlangens er bestonden. Er stond een verbouwing voor de deur en de ict-werkgroep [bestaande uit leraren, de rector, systeembeheer en de mediathecaris] ging aan het werk.

De rector wenste beamers in alle lokalen en de andere leden van de werkgroep waren ervan overtuigd dat de computerlokalen geïntegreerd zouden moeten worden in de mediathecaris. Dat had diverse voordelen. De computers van het Barlaeus Gymnasium zouden op die manier zowel voor het directe onderwijs, als voor zelfstandig werkende leerlingen ingezet kunnen worden. Bovendien: een leerling die even vastloopt kon door de mediathecaris direct op weg worden geholpen. Ook structurele zaken als verkeerd gebruik van online bronnen kon zo worden opgevangen.

Maar er was ook nog een andere ict-wens. Het Barlaeus Gymnasium moest over op Open Source Software. Deze uitgangspunten zijn onder leiding van de huidige rector, Marten Elkerbout, met grote voortvarendheid uitgebouwd.

Open Source

Mediathecaris Roeland Smeets: "Open Source Software kan niet alleen een kostenbesparing voor de school opleveren, maar met software als The Gimp en andere krachtige kostenloze Open Source Software als OpenOffice, kunnen gezinnen in staat worden gesteld om thuis altijd over dezelfde geavanceerde hulpmiddelen te beschikken als in het onderwijs worden gebruikt. Dat is beslist niet alleen een technisch innovatief uitgangspunt, maar biedt op lange termijn perspectieven voor de kenniswaaier van de samenleving als geheel."

Een van de Open Source producten die op het Barlaeus wordt gebruikt, is de elektronische

leeromgeving Moodle. Moodle biedt een zee aan mogelijkheden variërend van interne blogs tot fora. Uiteraard ook de mogelijkheid om lessen als elektronische cursus [met toetsen] te presenteren aan de leerlingen. Op het Barlaeus was het biologieleerleraar Hans Schoonheim die het voortouw nam bij de implementatie.

"Open Source Software kan meer dan een kostenbesparing opleveren"

Implementatie

Hans Schoonheim: "Ik ben de brug tussen systeem-beheer en de collega's, ik begeleid daarbij collega's in het ict-gebruik. Bij ons is het hele leerlingensysteem op Linux gebaseerd. Toen we na twee jaar ook toe waren aan een elektronische leeromgeving, was de Moodle-omgeving voor de hand liggend. Met vijf docenten zijn we in augustus 2008 begonnen met het testen van Moodle. Het verkennen van de functionaliteit hiervan ging geleidelijk. In eerste instantie werd Moodle door de docenten voornamelijk als prikbord gebruikt om huiswerk uit te delen. Er was in dat stadium dus nog weinig sprake van interactiviteit, maar daar kwam snel verandering in.

Werkgroep

Schoonheim: "In januari 2009 zijn we gestart met de werkgroep Moodle. We hebben vanuit de verschillende secties acht mensen gevraagd om interactieve opdrachten te maken. Deze opdrachten werden opgesteld aan de hand van een checklist" [zie: www.moodleoot.be/course/view.php?id=49]. "Waar ik nu mee bezig ben, is het neerzetten van

Werken met Moodle

vr: Frank Heemskerck, Sabina Gazic, Marten Elkerbout

succesvol met Moodle

de opdrachten in Moodle op zo'n manier dat iedereen erbij kan. Zo kunnen collega's zien hoe een aantal opdrachten is verlopen en wordt duidelijk wat de tijdsinvestering, de voordelen en de nadelen waren."

De problemen waar de gebruikers nu tegenaan lopen binnen Moodle, liggen op het vlak van geluid en beeldbewerking. Vooral bij vreemde talen willen de docenten nogal wat externe geluidsfragmenten gebruiken die niet altijd geschikt zijn het systeem. Maar hier wordt aan gewerkt.

Volgend jaar

Schoonheim besluit: "Ik vind het belangrijk dat er volgend jaar een lees- en schrijfdossier wordt gemaakt vanaf klas één tot en met klas zes. Daarbij moeten de leerlingen lees- en schrijfpoddrachten uitvoeren in Moodle. Iedereen krijgt dan al in klas één een eigen plekje in Moodle en houdt dat bij tot en met klas zes.

Zo kan een leerling zijn volledige leerpad bekijken vanaf de eerste klas. Daar is dan een dossier van opgebouwd inclusief datgene dat gelezen is voor een vak. Het dossier zal de komende tijd vormgegeven worden en de database wordt beschikbaar voor alle collega's."

Het goede voorbeeld

Dat de Open Source-ontwikkelingen op het Barlaeus Gymnasium een voorbeeld zijn voor Nederland, is ook de politiek niet ontgaan. HollandOpen produceerde een lesboek voor het hbo [onder redactie van Jo Lahaye, voorzitter van HollandOpen en docent aan de HvA te Amsterdam] over Open Source waarin een meer technische referentie werd gepubliceerd over het Barlaeus [1]. Reden voor staatssecretaris Frank Heemskerck [PvdA] om, samen met ict-wethouder Maarten van Poelgeest [Groen Links] en ict-woordvoerder Sabina Gazic [PvdA], bij de presentatie van dit boek op het Barlaeus aanwezig te zijn. Staatssecretaris Frank Heemskerck: "We zien dat marktpartijen die werken met Open Standaarden en Open Source-software en natuurlijk, niet te vergeten de partijen die Open Source-software ontwikkelen, behoren tot de vrije individuen die hun kennis ook graag willen delen. Daar moeten we het

van hebben. Ook voor scholen biedt dat voordelen op verschillende terreinen als uitwisselbaarheid en kostenbesparingen, minder afhankelijkheid van leveranciers en onderwijskwaliteit. Het onderwijs moet dus voorbereid zijn op de toekomst en een toenemende vraag naar Open Source. Dat is nog relatief weinig bekend in het onderwijs en daarom ben ik ook heel erg blij met het eerste lesboek over Open Source van HollandOpen." ■

[1] Open Source, software en standaarden Pearson Education ISBN: 978-90-430-1586-8

Moodle

Moodle is een Open Source elektronische leeromgeving (ELO) en beschikt over een community van bijna 40.000 Moodle-gebruikers die bereid zijn om te helpen bij het beste gebruik van Moodle in de onderwijsituatie. Het is ook een plek voor het laatste nieuws en technische ondersteuning. Het Nederlandstalige deel van de community is zeer actief. De meeste vragen worden binnen een dag beantwoord op de community fora. U vindt hier ook informatie over aankomende bijeenkomsten. Zo werd onlangs een 'Moodle-moot' in Nederland georganiseerd door de Nederlandse Moodle Vereniging. Deze werd door bijna negentig Nederlandse scholen en organisaties bezocht.

Weblinks:

www.leraar24.nl/video/details/24,423/open-source-en-beleid [Marten Elkerbout, Frank Heemskerck en Jo Lahaye van HollandOpen over het Barlaeus en Open Source]
www.noiv.nl [Meer over Open Source op school en het Actieplan Heemskerck]
www.leraar24.nl/video/details/24,397/open-source-in-de-praktijk [Rosa Boekdrukkerschool en Barlaeus Gymnasium over Open Source en Moodle]
www.barlaeus.nl/linuxopensource1.htm [Het Barlaeus Gymnasium en Open Source]
<http://moodle.org> [Thuisbasis van de Moodle-software en de internationale community]
www.ned-moove.nl [Website van de Nederlandse Moodle Vereniging]

Het computerlokaal